

Enkele aandachtspunten m.b.t. huwelijkscontracten & de vrijstelling voor de gezinswoning in de Vlaamse successierechten.

- **Verblijvingsbeding onder last** (clausule Casman) : als de huwelijksgemeenschap een gezinswoning omvat, dan zorgt het verblijvingsbeding onder last ervoor dat de langstlevende echtgenoot de vrijstelling voor de gezinswoning niet kan genieten. Want door de werking van deze speciale clausule wordt belastingsvrije materie (de gezinswoning) omgezet in een belastbare roerende schuldvordering (de last). Een flexibeler variant is het **keuzebeding onder last** : bij deze clausule kan de overlevende echtgenoot zelf de eigen kavel samenstellen en is het dus mogelijk om de gezinswoning buiten de werking van dit beding te houden. In zulk geval kan de langstlevende wel genieten van de vrijstelling op het erfdeel in de gezinswoning.
- **Beding van vooruitmaking/voorafname met opleg bij overbedeling** : ongeacht of er een overbedeling is bij de vooruitmaking en er dus al dan niet een opleg verschuldigd is, zal dit beding – zodra de gezinswoning volledig deel uitmaakt van de vooruitgemaakte kavel van de langstlevende echtgenoot – voor de successierechten duurder uitvallen dan de gevallen waarin de vrijstelling voor de gezinswoning wel zou kunnen spelen. Burgerrechtelijk kunnen evenwel voor de langstlevende echtgenoot andere prioriteiten gelden die in bepaalde situaties zwaarder wegen dan de fiscale aspecten.
- **Beding van overname op schatting** : zelfde opmerking als hierboven. Als dit huwelijksbeding betrekking heeft op de gezinswoning, zet men eigenlijk belastingsvrije materie (de gezinswoning) om in een belastbare roerende materie (de geschatte oplegprijs).
- **Een aanwasbeding in het huwelijkscontract** : bijv. een stelsel van scheiding van goederen met een beperkte vennootschap voor de gezinswoning, in combinatie met een beding van aanwas (kanscontract) voor de goederen die deel uitmaken van die beperkte vennootschap. Dergelijk aanwasbeding is een kanscontract ten bezwarende titel, zodat er bij het overlijden geen successierechten maar wel registratierechten verschuldigd zijn. De vrijstelling voor de gezinswoning in de successierechten kan dus niet spelen. Burgerrechtelijk kan dergelijk huwelijkscontract evenwel aangewezen zijn. Aanverwante problematiek : **tontinebeding bij samenwonenden**. De langstlevende samenwoner kan de vrijstelling voor de gezinswoning in de successierechten niet genieten en dient registratierechten te betalen op de aanwas, maar burgerrechtelijk vermijdt men mogelijke conflicten met reservataire erfgenamen (ouders en kinderen van de eerststervende).
- **Preciput van de gezinswoning of toebedeling/vooruitmaking van de gezinswoning in volle eigendom (zonder opleg)** : het onroerend preciput of de toebedeling van de gezinswoning zonder opleg biedt zowel fiscale als burgerrechtelijke voordelen. De gezinswoning wordt in volle eigendom en zonder successierechten toebedeeld aan de overlevende echtgenoot. De toepassing van fictieartikel 5 Wb Succ. (belastbare overbedeling) wordt immers volledig geneutraliseerd door de vrijstelling voor de gezinswoning die hier maximaal kan spelen. Dit lijkt op het eerste zicht een aantrekkelijke clausule te zullen worden in Vlaanderen waarbij de overlevende echtgenoot de volledige gezinswoning – waar men voor gewerkt en gespaard heeft – kan erven in volle eigendom en op een belastingsvrije manier. Toch heeft deze clausule ook een nadeel : men mag niet uit het oog verliezen dat de gezinswoning voor de totaliteit (i.p.v. de helft) deel zal uitmaken van de 2e nalatenschap (dus bij overlijden van de langstlevende echtgenoot) en aldaar zwaarder belast zal worden in hoofde van de kinderen. Zo kan het totale bedrag van de successierechten voor de 2 nalatenschappen tezamen aanzienlijk groter zijn dan bijv. bij een gewone wettelijke devolutie. De successierekenaar biedt de mogelijkheid om simulaties te maken voor de 2 nalatenschappen tezamen.